

ELIJÁŠ NA CHORÉBU

I. ČTENÍ Z BIBLE

1. Královská 19

II. ČTENÍ Z BIBLE

1. Královská 19,11–13

¹¹ Hospodin řekl: „Vyjdi a postav se na hoře před Hospodinem.“ A hle, Hospodin se tudy ubírá. Před Hospodinem veliký a silný vítr rozervávající hory a tříštící skály, ale Hospodin v tom větru nebyl. Po větru zemětřesení, ale Hospodin v tom zemětřesení nebyl. ¹² Po zemětřesení oheň, ale Hospodin ani v tom ohni nebyl. Po ohni hlas tichý, jemný. ¹³ Jakmile jej Eliáš uslyšel, zavinul si tvář pláštěm, vyšel a postavil se u vchodu do jeskyně. Tu mu hlas pravil: „Co tu chceš, Elijáši?“

KÁZÁNÍ

Bible je pozoruhodná kniha. Protože mluví o Bohu, o jeho lásce, protože nám přináší jeho slovo „černé na bílém“. Nemluví ale jen o Bohu, ale také o člověku. O lidech, kteří Bohu věřili, o jejich víře a životě. Mluví o výšinách jejich víry, ale také o mnoha pochybnostech a zklamáních, o selháních a pádech. Proto je Bible živá kniha.

Svoje výšiny a hlubiny má také prorok Eliáš. Společně s Mojžíšem je Eliáš největší prorok Starého zákona. Ani jeho cesta víry ale není jen přímočará. Nejde pořád jenom po duchovních výšinách.

1.

Eliáš prožívá extrémní pocit zklamání a nespokojenosti, osamocení a selhání. Před několika dny prožil zvláštní povznesení. Otevřeně vystoupil proti prorokům boha Baala, vyzval je k měření sil. A všechno dopadlo tak dobře: Baal se ukázal jako neschopná modla, jeho proroci jako břídilové, zatímco Hospodin vyslyšel Eliášovu modlitbu a zapálil oběť na oltáři. Lidé nadšeně aplaudují: „Hospodin je Bůh!“

Teď, o několik dní později, prožívá hluboké sevření a skličenosť. Utekl na pusté místo do pouště, má strach o život, protože královna Jezabel mu přísahala smrt. Cítí se osamělý a opuštěný. Má pocit, že je poslední, komu ještě vůbec doopravdy jde o víru. Zdá se mu, že selhal a zklamal.

Na Karmelu si připadal jako vítěz, byl plný nadšení a zápalu, se spoustou plánů. Teď je jeho skličenosť a zoufalství je o to hlubší. Prožívá rozčarování, hněvá se na všechny a na všechno. Až tak je skleslý a ztrápený, že dokonce prohlašuje, že chce umřít.

Řada křesťanů měla a má podobnou zkušenost. Poté, co prožili zvláštní duchovní zážitek, Boží blízkost, vyslyšení modlitby, nádhernou zkušenost hlubokého

společenství a duchovního souznění, něco velmi silného, jako by se najednou všechno překlátilo na úplně opačnou stranu. Podobně jako u Elijáše.

Přicházejí pochybnosti, deziluze. Včera jsem měl takovou radost z toho, že jsem křesťan, dnes na mě padá zvláštní tíže. Včera jsem jasně věděl, co je můj cíl, dneska tápu. Včera jsem cítil, jak silná je moje víra, dnes mi připadá tak slabá a nedokonalá, tak křehká. Včera mi můj sbor připadal tak krásný, dneska vidím tolik nedostatků a nedokonalostí. Včera jsem měl pocit, kolik nás křesťanů je, dneska se mi zdá, že je nás jenom hrstečka nebo že jsem dokonce docela sám.

V životě křesťana mohou takové chvíle přijít. Stalo se to Elijášovi, velikému Božimu svědkovi, může se to stát i v našem životě. Musíme o tom vědět.

2.

Proč se to stalo? Myslím si, že v Elijášově případě to způsobila, nebo k tomu přinejmenším hodně přispěla nerealistická očekávání, která spojoval s tím, co se stalo na hoře Karmel. Po přesvědčivém „vítězství“ nad Baalem a jeho proroky na Karmelu čekal, že dojde – a to automaticky, bez dalšího, a hned, rychle – k duchovnímu obrození celého Izraele. Že lidé opravdu přestanou kulhat na obě strany a cele se přimknou k Hospodinu. Ale to se nestalo.

Lidé tam sice cítili zvláštní moci, ale zase to odvanulo pryč jako vítr. To, co se tam stalo, lidmi trochu zatřásl, ale nezměnilo je to. Podle jejich křiku se mohlo zdát, že se zapálili a hoří pro Boha, ale jen to tak baflalo a bylo po ohni.

Elijáš vsadil na vnější znamení, na zázrak se zapálením oběti. Chtěl změnit zatvrzelá a Bohu odcizená lidská srdce použitím síly a moci. Myslel si, že to je způsob, jak jedná Bůh. A že zázrak musí způsobit obrat lidí k Hospodinu. Že zázrak u nich vyvolá a musí vyvolat víru. Že něco divotvorného a působivého, třeba oběť zapálená ohněm z nebe, je zapálí pro Boha. K tomu ale nedošlo. Proto se Elijáš tak rozčiluje a vzteká, proto je tak depresivně naladěný.

Na Chorébu se teď díky osamění a tichu Eliáš učí, že Bůh je jemný a něžný. Na Chorébu mu Bůh ukazuje, že se mýlil ve svém pohledu na Boha i na člověka. I na sebe sama.

Proto ten vítr, zemětřesení a oheň. Aby Eliáš poznal, že to všechno jsou jenom doprovodná znamení. Jen vnější efekty. Že v tom není Hospodin, že to není Hospodin. Aby poznal, že co se stalo na Karmelu, bylo jen jako vítr, zemětřesení a oheň.

Eliáš má a musí poznat, že Bůh působí jinak. Musí poznat, že srdce člověka nelze oslovit a proměnit mocí, vnějším tlakem. Že to nejsou efekty a zázraky, čím oslovuje a mění srdce člověka. Že jen ten, kdo uslyší Boží hlas, tichý a jemný, že jen ten se setkává s Bohem. Že to vše může připravovat půdu pro Boží oslovení člověka. Ale že opravdová a trvalá změna je možná jen tam, kde člověk uslyší Boží hlas a přijme ho.

Elijáš na Chorébu prošel Boží školou. Bůh ho školil. Poznal Boha, jak ho dosud neznal. V Boží škole se musel naučit naslouchat Hospodinovu hlasu. Musel se naučit přestat vyžadovat, aby Bůh neustále naslouchal jemu, a začít naslouchat Bohu.

I k nám Bůh promlouvá svým tichým a jemným hlasem. Nenechejme se zmást tím, co je hlučné a efektní, oslnivé a okázalé. Větrejme, zemětřesením, ohněm ani ničím jiným. Naslouchejme tichému Božimu hlasu. Tichému a jemnému hlasu toho, který je tichý a pokorný srdcem. Hlasu Božího Beránka, našeho Spasitele.

3.

„Co děláš tady, Elijáši?“ ptá se tichý Boží hlas. V Boží škole se Elijáš učí nově rozumět nejen Bohu, ale také se nově dívat na sebe a svoji práci pro Boha.

Musí pochopit, že je pro Boha a jeho službu důležitý. Že ho Bůh chce a potřebuje ve své službě. A že tam má svoje místo. Ale že není jediný. A že všechno nevisí a nezávisí jenom na něm. Žádné: „Zůstal jsem sám.“ Ani: „Jsem poslední mohykán. Když to vzdám já, nebude mít Bůh nikoho.“ Jsou tu další, které si Bůh povolá do své služby. Třeba Elijášův nástupce Eliáš.

Jan XXIII. vyprávěl, jak po svém zvolení papežem cítil takovou odpovědnost za svůj úřad, že téměř nespál, měl zaživa problémy. A pak jednou vyšel v noci na balkon a uslyšel Boží hlas, který mu říkal: „Angelo, neber se tak vážně!“

Eliáš musí pochopit také to, že má zvěstovat Boží slovo všem, pracovat pro obrácení všech, rozsévát s velikou nadějí a pílí, ale také se strýzlivostí opravdové víry. Bůh mu slíbil, že zachová sedm tisíc věrných. Neslíbil, že to budou všichni. Boží lid není davová a masová věc. Je to vždy jenom hrstka, menšina. Od Abrahama až dodnes.

Ježíš slíbil, že pekelné brány nepřemohou jeho církve, která se rozšíří až do posledních končin země. Neslíbil ale nikdy, že se k ní přidají všichni. Řekl o Božím království, že pozvaných je mnoho, ale málokdo bude vybrán (Mt 22,14).

Volat a zvat máme všechny, nejenom „málokoho“, musíme zápasit o každého člověka, ale bez přemrštěných vizí a falešných nadějí, a bez hořkosti, když místo davů uvěří jen zaslíbená hrstka.

Svou školou prošlého Elijáše Bůh posílá do další služby. Na Elijášovo hořekování, skleslost, útek od zlého a nepřátelského světa říká tichý a jemný Boží hlas: „Co děláš tady, Elijáši?“

Proč jsi tady? Proč jsi opustil službu? Jdi nazpátek. Je tam královna Jezabel se svými vyhrůžkami, jsou tam bezbožní, zatvrzelí a lhotejní lidé. Ale právě tam tě chci mít. Uprostřed zápasu o duše lidí.

Elijáš dostává tři „personalistické“ úkoly. Elišu má pomazat za proroka, svého nástupce, dva muže má pomazat za krále: Jehúa za krále Izraele a Chazaela za krále Aramu.

I to je věc, kterou se měl Elijáš naučit v Boží škole. A kterou se máme naučit také. Dělat věci, jejichž výsledky nevidíme. Pochopit, že budování Božího království přesahuje perspektivu jednoho života. Elijáš už nezažil plody, které to přineslo.

V Boží službě to tak je. Sklízíme plody toho, co zaseli druzí. Musíme to dělat s pokorou, protože taková úroda není naše zásluha. A sami máme pilně zasévat, aby mohli sklízet jiní, až tomu Bůh dá vzrůst a nechá to dozrát. Tato Boží perspektiva dává víře dlouhý dech. S ní máme pracovat na Božím díle.

Elijáš musel na Chorébu projít Boží školou. Naučit se, že je to tichý hlas, ve kterém Bůh přichází a kterým mění srdce lidí. Naučit se nově chápat sebe a svoji službu pro Boha. A pak ho Bůh poslal do další služby. Do služby, ke které volá i nás.

MODLITBA PO KÁZÁNÍ

Mluv k nám, Pane. Uč nás naslouchat. Chceme naslouchat tvému tichému, jemnému, životodárnému hlasu. Chceme poslušně dělat, co nám tvůj hlas přikazuje. Amen.

Michal Šourek, 28. 1. 2024